

 HELSE BERGEN Haukeland universitetssjukehus	Blodtrykksmåling av barn < 18 år
Kategori: Pasientbehandling/Fagprosedyrer/Generelle fagprosedyrer	Gyldig fra/til: 12.12.2025/12.12.2027
Organisatorisk plassering: Helse Bergen HF/Barne- og ungdomsklinikken	Versjon: 1.00
Godkjenner: Ulveseth, Merethe Smørholm	Prosedyre
Dok. ansvarlig: Martine Tveit Færøy, Hanne Eidsnes	Dok.id: D82013

Innhold

1	Hensikt.....	1
2	Målgruppe og avgrensning	1
3	Definisjoner	1
4	Ansvar.....	2
5	Gjennomføring.....	2
6	Referanser	5
7	Forankring	5
8	Endringer siden forrige versjon	5

1 Hensikt

Menneskelige og tekniske feil forekommer hyppig ved blodtrykksmålinger. Feilmålinger av blodtrykk (BT) hos barn kan føre til unødvendig utredning og behandling.

Barn fra 3 år som følges opp eller behandles i sykehus bør måles BT av. Den som utfører målingen, er kanskje den viktigste faktoren for riktig BT-måling. For at målingene skal bli korrekte bør pleiepersonell som jobber med barn har kunnskap om faktorer som kan påvirke BT-målingen.

BT bør måles manuelt eller med et automatisk apparat som er validert til bruk på barn. Ved forhøyede BT-verdier fra automatisk måling skal dette alltid kontrolleres manuelt.

Hypertensjon (HT) forekommer hos omtrent 3-5 % av normalvektige barn og er en av de vanligste kroniske sykdomstilstandene hos barn. De vanligste årsakene til hypertensjon er nyresykdom, endokrine sykdommer og medfødt hjertefeil.

2 Målgruppe og avgrensning

Pleiepersonell på BUK som tar blodtrykk av barn og ungdommer.

3 Definisjoner

BT: Blodtrykk

SBT: Systolisk blodtrykk – når pulsløyd starter

DBT: Diastolisk blodtrykk – når pulsløyd slutter

HT: Hypertensjon

4 Ansvar

Enhetsleder, assisterende enhetsleder og fagsykepleier/faghelsefagarbeider er ansvarlig for at prosedyren er kjent i avdelingen.

5 Gjennomføring

Det kreves god teknikk, bruk av et kalibrert måleapparat, riktig mansjettstørrelse, kunnskaper om faktorer som kan påvirke målingen, evne til å instruere barnet og korrekt journalføring av måleresultatene for å utføre en korrekt BT-måling.

Forberedelser

- Forklar prosedyren, vis utstyret og beskriv for barnet hva som skal skje
- Barnet bør sitte/ligge i ro i minst 5 minutter før målingen
- Barnet og foreldre skal instrueres om å ikke prate under målingen. Ta av lyd på TV o.l.
Til mindre barn kan det være nødvendig å ha med noen leker, gjerne med lyd
- En forelder kan gjerne støtte armen til barnet.

Uavhengig av hvilken metode som brukes er det noen forhold som kan påvirke målingen.

Eksempler på dette kan være:

- Romtemperatur
- Nikotininntak (hos eldre ungdommer)
- Muskelspenning
- Armposisjon
- Prating
- Bakgrunnsstøy

Kroppsposisjon:

- Barnet skal ha god ryggstøtte. Begge føtter skal hvile på gulvet/ på en krakk uten at beina er i kryss.
- Armen skal være hvilende og i en posisjon der midten av mansjetten er i hjertehøyde. Støtt opp armen med en pute dersom barnet ligger.

Mansjettstørrelse:

- De fleste mansjetter er utstyr med hjelpemidler, bl.a. basert på armens omkrets og overarmens lengde, for å raskt kunne si om de passer til barnet/ungdommen.
Bruk eventuelt målebånd.
- BT kan bli forhøyet ved bruk av for liten mansjett og lavt ved bruk av for stor mansjett. Dersom to størrelser passer armen, skal den største velges.

Automatisk måling:

- Mansjetten plasseres primært på barnets høyre overarm, men venstre overarm kan også brukes.
- Dersom påvist eller mistenkt koarktasjon skal det også tas BT på høyre legg.
- Automatiske målinger gir i gjennomsnitt 10 mmHg høyere BT enn manuelle målinger for SBT og 5 mmHg høyere for DBT.
- For å redusere faren for feilmåling skal BT måles minst tre ganger med minst ett minuts mellomrom.
 - Den første målingen skal strykes da denne som oftest er høy
 - Gjennomsnittet av de to siste målingene er barnets BT.
 - Ved forskjell > 5 mmHg skal BT måles til en har to stabile målinger etter hverandre.
- Registrer barnets BT i MEONA og dokumenter om barnet var urolig, gråt, spiste, lekte eller lignende.

Manuell BT-måling:

- Plasser BT-apparatet i øyehøyde for den som måler
- Mansjetten plasseres på høyre overarm
- Stetoskop over arteria brachialis, ca. 2 cm over albueknepkneken. Ikke press for hardt
- Mål BT minst to ganger med minst ett minuts mellomrom. Gjennomsnittet er barnets BT.
- Dersom det er > 5 mmHg forskjell på målingene skal man måle til en har to stabile BT etter hverandre.
- Barn under 2-3 år kan være vanskelig å høre BT på, man prøver først manuelt på barn over 1 år. Går ikke dette, benytter du BT-maskin.

Referanseverdier:

- Normalt BT hos barn bestemmes ut fra alder, høyde og vekt.

Normalverdier	Systolisk blodtrykk	Diastolisk blodtrykk
Nyfødt < 1 mnd	65-95	35-55
>1 mnd-		
12 mnd	75-100	40-55
1 -3 år	80-105	40-60
4-6 år	85-110	45-70
7 -12år	95-115	50-75
13-18 år	105-125	50-80
PedSafe v/ Mette Engan 2015		

6 Referanser

Interne referanser

[HBE EK](#)

Eksterne referanser

[Slik måler du blodtrykk på barn | Sykepleien](#)

7 Forankring

8 Endringer siden forrige versjon

□